

Svar på skriftligt spørgsmål om sexualbrott som riktas mot barn

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 204/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Tytti Tuppurainen /sd m.fl.:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att revidera de paragrafer i strafflagen som gäller sexualbrott mot barn?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Skyddsåldersgränsen för sexuellt umgänge är i Finland 16 år. Ett barn under 16 år kan inte ge giltigt samtycke till samlag eller andra sexuella handlingar med en vuxen. Samlag med barn utgör grovt sexuellt utnyttjande av barn, för vilket utdöms 1–10 års fängelse. Bestämmelsen tillämpas oavsett om gärningen skett i samförstånd med barnet och tillämpning av bestämmelsen förutsätter inte våld eller motstånd mot gärningen.

Straffet kan skärpas ytterligare om gärningen mot barnet dessutom uppfyller något rekvisit i bestämmelsen om våldtäkt. Bestämmelsen om våldtäkt anger inga åldersgränser. Maximistraflet är alltså 13 års fängelse, vilket är ett år strängare än maximistraflet för dråp.

Bestämmelsen om våldtäkt tillämpas bland annat om barnet tvingas till samlag med våld på person eller med hot om sådant våld (20 kap. 1 § 1 mom. i strafflagen). Bestämmelsen tillämpas också om gärningsmannen genom att utnyttja att barnet till följd av medvetlöshet, sjukdom, funktionsnedsättning, rädsla eller något annat hjälplöst tillstånd inte kan försvara sig eller förmår utforma eller uttrycka sin vilja, har samlag med honom eller henne (2 mom.). Enligt den gällande lagstiftningen kan man alltså dömas för våldtäkt på grund av offrets rädsla. En våldtäktsdom kräver inte heller annat våld eller att offret gör motstånd mot gärningsmannen. Bestämmelsen tillämpas också på gärningar som riktas mot barn.

Straffet skärps konsekvent: samlag med en vuxen utan hans eller hennes samtycke leder till fängelse i högst 6 år, samlag med ett barn till högst 10 år och i fall av exempelvis rädsla, högst 13 år. Om samlag med barn i sig ledde till tillämpning av bestämmelsen om våldtäkt skulle detta maximistraf lindras. Gällande reglering innebär däremot en skärpning på grund av vilken typ av gärning det handlar om.

I Finland är såväl maximistraflet som minimistraflet för samlag med barn strängare än i Sverige. I Sverige utdöms minst 14 dagar för samlag med barn (i svensk lagstiftning *sexuellt utnyttjande av barn*) och högst 10 år (Sv. *grovt våldtäkt mot barn*). I Finland utdöms för samma typer

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 204/2018 rd

av gärningar fängelse i minst 4 månader (sexuellt utnyttjande av barn) och högst 13 år (grovt sexuellt utnyttjande av barn och grov våldtäkt). Också bestämmelsen om skyddsåldersgränsen är striktare i Finland. Skillnaden återspeglas i tillämpningen av påföljder: i förhållande till folkmängden utdömdes år 2016 fler fängelsedomar för sexuellt utnyttjande av barn i Finland än i Sverige. Straffens sammanräknade längd i förhållande till folkmängden var också större.

Utmaningen i den offentliga debatten om sexualbrott är att debatten vanligtvis centreras kring vissa enskilda fall, som inte alltid kan användas för att dra vidare slutsatser om den gällande lagstiftningen. Dessutom är avgörandena ofta sekretessbelagda. Justitieministeriet eller justitieministern tar inte heller i övrigt ställning till enskilda domslut. Justitieministeriet konstaterar dock att varken tingsrättens offentliga avgörande eller offentliga redogörelse, liksom inte heller hovrättens offentliga avgörande, nämner att målsägandes motstånd eller brist på sådant skulle ha inverkat på domslutet i det fall som åberopas i spørgsmålet.

20 kapitlet i strafflagen, vilket handlar om sexualbrott, har under de senaste 10 åren reviderats helt så att ingen av dess paragrafer längre är i ursprunglig form. De ändringar som införts har uttryckligen skärpt lagstiftningen.

Bestämmelserna om våldtäktsbrott reviderades åren 2011 och 2014. Särskilt vid den senare revideringen bedömdes behoven av ändringar genomgripande utgående från den utredning som Rättspolitiska forskningsinstitutet gjort över påföljdspraxis. Våldtäktsbrott som riktas mot barn granskades särskilt. Regleringen reviderades så att gärningar som riktar sig mot ett barn under 18 år leder till att den grova formen tillämpas.

Justitieministeriet har sammankallat ett expertforum för att bedöma det nuvarande rekvisitet för våldtäkt med hänsyn till frågor som gäller samtycke. I detta arbete bedöms frågan även med avseende på sexualbrott som riktar sig mot barn. Vid justitieministeriet pågår för närvarande också ett lagberedningsprojekt som syftar till att skärpa straffen för sexualbrott mot barn. Avsikten är att en regeringsproposition gällande detta överlämnas till riksdagen under hösten. Justitieministeriet följer även i övrigt kontinuerligt med hur väl lagstiftningen kring sexualbrott fungerar och vidtar vid behov lagstiftningsåtgärder.

Helsingfors 12.6.2018

Justitieminister Antti Häkkänen